

Handläggare
Frida Nordström
08-508 876 16**Till**
Exploateringsnämnden
2018-08-23

Ekologisk kompensation. Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses (SOU 2017:34). Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänsteutlåtande.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Håkan Falk
FörvaltningschefGöran Carlberg
AvdelningschefAnders Johnson
Enhetschef

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har fått *Ekologisk kompensation. Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses (SOU 2017:34)* på remiss från stadsledningskontoret för inhämtande av synpunkter. På grund av den korta svarstiden har exploateringskontoret beviljats anstånd till den 24 augusti 2018.

Exploateringskontoret konstaterar att utredningens förslag kan komma att inverka på stadens planerade utveckling av bebyggelse och infrastruktur. Kontoret vill understryka vikten av att implementeringen av ekologisk kompensation inte saktar ner exploaterings- och detaljplanprocesserna.

Den föreslagna försöksverksamheten med kompensationspooler behöver grundligt utreda den långsiktiga förvaltningen och finansieringen. Kompensation för förlust av sociala värden bör inte tillämpas i den modell som föreslås. Exploateringskontoret föreslå att Stockholms stad anmäler sitt intresse att medverka i försöksverksamheten med kompensationspooler.

Bakgrund

Regeringen beslutade i mars 2016 att tillsätta en särskild utredare för att identifiera och föreslå åtgärder för att åstadkomma en effektivare och mer konsekvent tillämpning av ekologisk kompensation i samband med större exploatering och ingrepp i värdefulla mark- och vattenområden. Åtgärderna ska syfta till att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Med ekologisk kompensation avser utredningen gottgörelse av skada på naturmiljö som utgör allmänna intressen, såsom arter, naturtyper, ekosystemfunktioner och upplevelsevärden. Gottgörelsen kan ske genom att den som orsakat skada tillför nya värden eller säkerställer befintliga värden som annars skulle riskera att gå förlorade.

Utredningen föreslår följande åtgärder:

1. Utveckla befintlig lagstiftning genom ändringar i miljöbalken, PBL och annan lagstiftning.
2. Införa försöksverksamhet av kompensationspooler, som förmedlar värdeskapande insatser för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
3. Öka kunskapen om och användandet av ekologisk kompensation genom praktiska vägledningar och stimulering av såväl frivilliga som obligatoriska kompensationsåtgärder.

Ändringarna i regler om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) är en förutsättning för att Sverige ska kunna genomföra och leva upp till EU:s MKB-direktiv där krav numera ställs på redovisning av planerade kompensationsåtgärder i MKB.

Ärendets beredning

Regeringskansliet, Miljö- och energidepartementet har skickat ut *Ekologisk kompensation. Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses (SOU 2017:34)* på remiss till bland annat Stockholms stad. Kommunstyrelsen har i sin tur skickat förslaget (KS 2018/612) till bland annat exploateringsnämnden för inhämtande av synpunkter senast den 15 juni 2018. På grund av den korta svarstiden har exploateringskontoret beviljats anstånd till den 24 augusti 2018. Exploateringskontoret har hanterat remissen internt och nedan följer kontorets synpunkter. Kontoret har haft viss kommunikation med stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen under ärendets beredning.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret konstaterar att utredningens förslag kan komma att inverka på stadens planerade utveckling av bebyggelse och infrastruktur. Kontoret vill understryka vikten av att implementeringen av ekologisk kompensation inte saktar ner exploaterings- och detaljplanprocesserna. Stockholms stad har högt ställda mål för bostadsbyggandet. Det medför att mark med ekologiska och rekreativa värden i olika grad kontinuerligt tas i anspråk. Koncentrerade städer som Stockholm är i sig hållbara ur många perspektiv och nyttan av det bör ställas i relation till förlorade gröna värden.

Exploateringskontoret arbetar idag med grönytekompensation (ekologisk och rekreativ kompensation) när stadens mark exploateras. Vid grönytekompensation tillämpas den så kallade skadelindringshierarkin vilket innebär att skador i första hand ska undvikas, i andra hand, så långt det är praktiskt möjligt, minimeras och avhjälpas på plats och endast i sista hand kompenseras. Försäljningen av stadens mark finansierar kompensationen. Fördelen med stadens hantering genom grönytekompensation är att staden själv har rådighet över hur kompensationen används. I dessa fall är nyttan med en kompensationspool troligtvis liten.

Staden ställer dessutom sedan oktober 2017 krav på grönytefaktor för kvartersmark i samband med markanvisning på stadens mark. Grönytefaktor är ett verktyg för att arbeta med

sociala värden, biologisk mångfald och klimatanpassning på kvartersmark.

Utveckla befintlig lagstiftning

Utredningen föreslår ett antal författningsändringar, bland annat tillägg i plan- och bygglagen som möjliggör för kommunerna att ställa krav på kompensationsåtgärder om de så önskar.

Exploateringskontoret tycker att det är bra att det ges en möjlighet till detta och att det inte är ett krav.

I de fall exploatering sker på privat mark har staden i dag svårt att utkräva kompensation för förlust av ekologiska och rekreativa värden. En ökad möjlighet att reglera ekologisk kompensation i detaljplan kan därför vara en fördel, men bör tillämpas på sådant sätt att plan- eller programområdets behov kommer i första hand för att tillgodose god stadsplanering.

Stadens högt ställda mål för bostadsbyggandet riskerar att påverkas av utredningens förslag, med avseende på volym, tid och kostnader. Kostnader som i slutänden kan komma att belasta bostadskonsumenter eller skattekollektivet. Det finns också en risk att förslagen motverkar stadens arbete med att effektivisera detaljplaneprocessen och exploateringsprocessen.

Kompensationspooler

Stockholms stad kan till övervägande del kompensera för förlust av biologisk mångfald inom ramen för stadens definition av grönytekompensation. Utredningen föreslår försöksverksamhet med kompensationspooler. Detta i Sverige nya begrepp handlar om att markägare, eller annan aktör, skapar naturvärden i form av ökad biologisk mångfald och ekosystemtjänster. De värden som skapas kan sedan säljas, via en kompensationspool till dem som behöver kompensera för motsvarande värden, vilka går förlorade vid en specifik exploatering. I utredningen omnämns Stockholms län som ett av flera län där länsstyrelserna kan få i uppdrag att utveckla och genomföra en försöksverksamhet med kompensationspooler i samarbete med kommuner.

Exploateringskontoret anser att förslaget om kompensationspooler behöver utredas bland annat med avseende på den långsiktiga förvaltningen och finansieringen. Införandet av kompensationspooler antas medföra kostnader i förvaltning,

men utifrån utredningens förslag är det inte möjligt att uppskatta omfattningen. Vidare ser kontoret en stor osäkerhet i att hantera kompensation för förlust av social värden i den kompensationspoolsmodell som föreslås. Kompensation för förlust av rekreativa värden inom ett utvecklingsområde är svåra att hantera utanför området. I stället förordas den modell för grönytekompensation som staden tillämpar.

Vid utvecklingen av kompensationspools bör ett system med stor flexibilitet i kraven på ekologisk kompensation eftersträvas så att insatserna riktas dit de gör störst nytta. Eftersom både en given mark- och vattenyta kan kvalificera sig som ett potentiellt kompensationsområde kan det dessutom behöva klargöras om t.ex. åtgärder för att nå vattenförvaltningens mål om en god vattenstatus också kan utgöra en relevant ekologisk kompensation.

Kontoret föreslår att Stockholms stad anmäler sitt intresse att medverka i försöksverksamheten i det fall frågan ställs.

Slut

Bilagor

1. Remissen: Ekologisk kompensation - Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses: http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2017/04/SOU-2017_34_webb.pdf